

Stockholm 2016-02-18

Miljö- och energidepartementet
103 33 STOCKHOLM

m.registrator@regeringskansliet.se
christina.leideman@regeringskansliet.se

Remissyttrande; Europeiska kommissionens förslag COM(2015) 614/2 till meddelande om cirkulär ekonomi (M2015/04155/Mm)

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar mer än 4 850 medlemsföretag med över 6 900 verksamheter, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor. Som arbetsgivarorganisation ger Visita företagen råd och stöd i arbetsgivarfrågor och i förhandlingar med våra fackliga motparter. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv.

Visita har beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerat förslag och får härmed komma in med följande

YTTRANDE

Visita ser arbetet för hållbart företagande som ett högt prioriterat område och vi verkar på olika sätt för att inspirera, informera och skapa goda förutsättningar för våra medlemsföretags hållbarhetsarbete inom besöksnäringen. Många av våra medlemsföretag har också kommit mycket långt i detta arbete. I enlighet med tankarna om en cirkulär och hållbar ekonomi samt behovet av att ta bort hinder för att möjliggöra detta önskar vi i detta sammanhang särskilt lyfta fram en problematik som vi har påtalat under många år, men som ännu inte har fått någon lösning.

Enligt nu gällande bestämmelse i miljöbalken (15 kap. 2 §) definieras hushållsavfall som avfall som kommer från hushåll samt *därmed jämförligt avfall från annan verksamhet*. Diskussionerna om huruvida exempelvis avfall från restauranger ska anses utgöra *”därmed jämförligt avfall från annan verksamhet”* – och alltså betraktas som hushållsavfall – har pågått under många år. Avfall som uppkommer bland annat i restauranger inklusive så kallat spillfett anses i många fall vara jämförligt med

hushållsavfall, vilket medför att kommunerna idag i grunden anser sig ha monopol på rätten att transportera, återvinna och bortskafta detta avfall. Kommunerna kan dock medge generella undantag eller dispenser i enskilda fall och tillåta att avfallet hanteras av verksamhetsutövaren på annat sätt än i den ordning som kommunen anvisar. Då undantagsmöjligheten hanteras olika av kommunerna leder detta till skilda förutsättningar för företagen runt om i landet.

Om avfallet anses vara jämförligt med hushållsavfall ansvarar kommunen, precis som när det gäller övrigt hushållsavfall, för omhändertagandet. Betraktas det däremot som ett verksamhetsavfall kan avfallsinnehavaren (vanligtvis verksamhetsutövaren) själv avgöra vem som ska ombesörja omhändertagandet. Oavsett vem som ansvarar för omhändertagandet har dock alla avfallsinnehavare ett ansvar för att se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Visita har under många år ansett och framfört synpunkten att avfall från restaurangverksamhet på ett felaktigt sätt anses omfattas av definitionen hushållsavfall jämfört med avfall från andra verksamheter. Restaurangverksamheter är näringsverksamheter och deras avfall utgör på samma sätt som avfall från andra verksamheter verksamhetsavfall och inte hushållsavfall. Restauranger omfattas av andra krav än hushåll på att ta hand om sitt avfall, såsom t.ex. krav på fettavskiljare och hantering av förpackningar. Vidare skiljer sig både avfallets omfattning och sammansättning markant åt från hushållsavfall. Restaurangers avfall kan utgöra resurser (t.ex. stora mängder fritureolja) som bör användas i enlighet med EU:s avfallshierarki (exempelvis till biobränsle istället för att gå till kommunal sopförbränning eller biogasrötning). Vidare kan restaurangers egna och ofta mycket offensiva miljömål samt miljökrav i offentliga upphandlingar och andra upphandlingar vara svåra att nå om restaurangerna inte har möjlighet att styra hur avfallet hanteras.

Det uppstår flera negativa effekter när avfall från restauranger och liknande verksamheter betraktas som hushållsavfall. När kommunerna har ensamrätt på avfallshantering kan företagen inte bestämma vem som ska samla in deras avfall, det vill säga vilken entreprenör de ska anlita. Företagen kan inte jämföra eller förhandla sådant som priser, service eller behandlingsteknik. Kommunernas system för avfallshanteringen är inte enhetliga utan varierar över landet och är i högsta grad anpassade efter hushållens avfall, med till exempel optisk sortering av hushållens fraktioner – verktyg som inte är tillämpliga för det jämförliga avfallet. Många företag har idag miljöpolicier där de har formulerat miljökrav på avfallshanteringen. När kommunen bestämmer över hanteringen kan den enskilde företagaren inte påverka vad som händer med avfallet. Även detaljer som hanteringsfrekvens, hämtning viss tid på dygnet och andra villkor är inte förhandlingsbara i samma utsträckning som på en konkurrensutsatt marknad. Företag uttrycker också att det med nuvarande system finns

problem att upprätthålla en samlad statistik gällande avfallet, vilket företag kan ha behov av för att själva få ett fullvärdigt beslutsunderlag men också för att kunna kommunicera med gästerna och påverka dessas beteende i positiv riktning.

Visita vill betona vikten av att företagen har valfrihet när det gäller hanteringen av avfall inom ramen för sin verksamhet. Detta behov gör sig hos många företag gällande mycket starkt när det gäller möjligheten att på egen hand – genom val av egen entreprenör – anlita någon annan än den kommunen där verksamheten är belägen anlitar för uppdraget att på ett säkert sätt ta hand om avfallet från verksamheten.

I Sverige finns sedan många år flera aktörer som på ett förtjänstfullt sätt samlar upp, transporterar och delvis återvinner avfall från restauranger och andra verksamheter. De bidrar på så sätt till ett miljöriktigt omhändertagande av avfallet och det finns självklart ingen anledning av tro att dessa entreprenörer, anlitade direkt av restaurangerna istället för av kommunen, skulle hantera avfallet på ett sämre sätt än den kommunala entreprenören. Snarare tvärtom. En tydlig konkurrens leder generellt till att priser drivs ned, att resursslöseri minskas samt att bättre tjänster och lösningar kan utformas. Det ligger således i såväl skattebetalarnas som miljöns intresse att en väl fungerande konkurrens skapas inom avfallssektorn, så att privata aktörer på samma villkor som sina offentliga motparter kan erbjuda konstruktiva lösningar.

Visita anser mot ovan angiven bakgrund att det är mycket viktigt att de företag som så önskar har möjlighet att bland annat själva välja entreprenör för avfallshanteringen och därmed ha möjlighet att påverka exempelvis hanteringen av avfallet och de kostnader – eller till och med intäkter – detta medför för verksamheten. Ett antal företag som redan idag har kommit långt med sitt miljöarbete generellt och vill vidareutveckla detta arbete ytterligare har ett stort behov av rätten till sitt eget avfall. Det är av stor betydelse att hållbarhetsarbetet på såväl EU-nivå som nationell nivå beaktar och ger företagen möjlighet till fria val och självbestämmande över det mest effektiva och miljömässigt ansvarsfulla sättet att hantera sitt eget avfall.

Härutöver ansluter sig Visita till de synpunkter som Svenskt Näringsliv har framfört i sitt remissyttrande.

Med vänlig hälsning

Eva Östling
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist Branschjuridik